

Een duizendpoot, zo zou je hem met gemak kunnen omschrijven. Want om nou te zeggen dat Jörgen Raymann (48) vaak stilzit... Welnee, daar heeft hij helemaal geen tijd voor! Een gesprek met een veelzijdige familieman.

‘Ik ben altijd slecht geweest in niks doen’

Een afspraak maken met Jörgen Raymann is zo gemakkelijk nog niet. Het voelt alsof je een jongleur moet storen tijdens zijn act met een onwaarschijnlijke hoeveelheid ballen. Hij is niet alleen artiest, acteur, theatermaker en programmamaker, hij is ook producent, *motivational speaker*, directeur van drie bedrijven, vader, én ambassadeur van Unicef en minstens vier andere goede doelen. Hij zit midden in de voorbereidingen van zijn nieuwe tv-show die vanaf deze week van de zondag- naar de zaterdagavond is verhuisd. Natuurlijk zijn we welkom, leuk, doen we! Maar wanneer? En zo zitten we op een vroege zaterdagochtend aan de koffie in zijn prachtige woning in Almere. Buiten spuit de fontein zijn straaltes in de strak vormgegeven vijver, binnen praat Raymann alsof zijn leven ervan afhangt, terwijl zijn visagist hem prepareert voor de fotosessie. Hij is energiek en hartelijk. “We zitten nog midden in de brainstorm-fase voor de nieuwe shows, maar na dertien jaar wil ik het programma grondig gaan vernieuwen,” zegt hij, terwijl er een kwastje over zijn neus wordt gehaald. “Staat dat ding aan? Heb je al koffie?”

Men noemt u wel een workaholic. Terecht?

“Ik ben altijd slecht geweest in niks doen. Ik heb acht weken vakantie gehad op Curaçao, daarvan heb ik vijf dagen niet gewerkt, geloof ik. Er zijn gewoon te veel dingen te leuk om te laten liggen. Niks doen maakt me onrustig.”

Zo: Raymann! gaat dus op de schop. Moet dan ook de vertrouwde tante Es, die BN'ers zo gemakkelijk tot openhartigheid weet te verleiden, plaatsmaken?

“Met spijt in mijn hart: ja! Het probleem is dat we na zo veel jaren alle bekende Nederlanders wel een keertje in het programma hebben gehad. Voor een tweede keer werkt het niet meer, dan is de magie eruit. Maar wees gerust, ze zal op de achtergrond wel een rolletje blijven spelen, ze is immers mijn alter ego.”

Nog meer tipjes van de sluier?

“We gaan nu echt andere dingen doen, maar wel met het vertrouwde Raymann-gevoel. Zo wil ik elke week een andere quiz gaan doen, met steeds een ander thema en wisselende hosts. Een variant is: de Ultieme Zwarte Pieten Quiz. Met een vette knipoog naar de verhitte discussie natuurlijk.”

Waar u overigens ook uw aandeel in hebt gehad. Zwarte Piet kan volgens u, vanwege de stereotyperingen, als kwetsend worden ervaren. U kreeg heel wat dreigende taal over u heen.

“Ach, ik werk hard aan een teflonlaagje om het van me af te kunnen laten glijden. Je moet ook weten dat het vooral anonieme twitteraars zijn die dan losgaan. Twitter is het afvoerputje van de onderbuik van Nederland. In het begin nam ik het serieus, maar daar ben ik mee gestopt. Je wilt niet weten wat mensen je allemaal toewensen.”

Was u niet klaar met uw rol als het maatschappelijk geweten van multicultureel Nederland?

“Daar ben ik zeker klaar mee, maar ik zal altijd blijven uitdragen dat we met z'n allen normaal moeten blijven nadenken. We kunnen in Nederland geen discussies meer voeren zonder extremen. In mijn programma's heb ik nooit de confrontatie gezocht. Toch heb ik het gevoel dat ik in mijn keuzes nu meer moet laveren tussen wat wel en wat niet kan. Dat komt ook omdat er minder ruimte is voor meningen naast elkaar. Er is zo weinig relativiseringsvermogen.” ▶

Maar u wilde een steen verleggen in de rivier.

“Ik heb altijd geprobeerd in Nederland bruggen te bouwen tussen mensen. Met een simpele boodschap: Marokkanen, Turken, Surinamers, Nederlanders, moslims, christenen, we hebben allemaal onze eigen rariteiten. Maar, kom op jongens, in de kern zijn we toch hetzelfde?”

Is die missie mislukt?

“Ik denk dat ik een grote groep in Nederland heb bereikt met mijn verhaal, maar er is ook een grote groep die niet wil

kreeg hij een hartstilstand en als gevolg daarvan een hersenbloeding. Ik was veertien jaar en droeg hem op handen. Mijn grote, sterke vader die de hele wereld aankon, de gevierde zakenman en gangmaker, werd een wrak. Hij werd in die tijd geregeld opgepakt door, zoals hij ze noemde, ‘de sergeantjes’ van Bouterse. Hij weigerde valse verklaringen over zijn vrienden en klanten af te leggen en werd daarna stelselmatig tegengewerkt. Hij heeft zijn rug rechtgehouden, maar het heeft hem uiteindelijk zijn gezondheid

‘Ik werk hard aan een teflonlaagje om alles van me af te kunnen laten glijden’

worden bereikt. Soms heb ik het gevoel dat de tolerantie in Nederland aan het verdwijnen is. Dat is pijnlijk.”

Visagiste Judith haalt een kettinkje van zijn hals. “Zou ik niet omdoen,” zegt ze met het oog op de foto’s die straks zullen worden gemaakt. Ze is al vijftien jaar zijn vaste visagist en adviseur. Raymann stemt toe.

“Ik ben heel trouw. Als ik eenmaal met mensen werk die ik vertrouw, houd ik ze bij de club. In Circus Raymann is iedereen belangrijk, van de kabelsjouwer tot de kledingadviseur. Afgelopen jaar heb ik wegens bezuinigingen vijf mensen moeten laten gaan in mijn bedrijven, zo iets houdt me uit mijn slaap.”

Het wordt tijd voor de Tante Es-vraag: wie is je vader, wie is je moeder?

Hij wijst naar de foto op de schouw. Een goedlachse, gulle man kijkt de kamer in. “Ik hoop een vader voor mijn dochters te zijn, zoals hij een vader voor mij was. Hij was er als het nodig was, maar liet me ook vrij om mijn eigen fouten te maken. Hij was en is nog steeds mijn held. In 1980, kort na de machtsovername van Bouterse,

gekost. Vrienden van hem zijn vermoord, ik had gelukkig mijn vader nog. Maar zijn zaak ging naar de knoppen. Van een goeie middenstandsfamilie kwamen we snel in de onderlaag terecht.”

Koestert u wrok?

“Nee, ook niet tegen Bouterse. Ik houd me vast aan mijn geloof: God zal uiteindelijk oordelen. Wat er met mijn vader is gebeurd, heeft me gemaakt tot wie ik ben, het heeft me sterk gemaakt.”

En uw moeder?

“Mijn moeder heeft na het infarct van mijn vader alles moeten opvangen met talloze losse baantjes. Voor mij is ze de liefste en zorgzaamste moeder die je je kunt voorstellen. Toen mijn zusje Peggy plotseling overleed aan de gevolgen van een longembolie heeft ze het ontzettend zwaar gehad. Peggy was pas 23 en was moeder van een dochttertje van twaalf maanden. Mijn moeder verloor haar enige dochter en kreeg er een kind bij om op te voeden. Ze is een sterke vrouw die behoorlijk fel kan zijn als het om de bescherming van haar familie gaat. Gelukkig leeft ze nog en woont ze dicht bij ons in Almere. Ze is mijn klankbord en mijn geweten.”

Als de bel gaat in huize Raymann maken we kennis met een andere bewoner van het huis die zich tot nu toe niet heeft vertoond: hond Leo. Een zwart-wit gevlekte Duitse dog, maatje shetlandpony. Zijn geblaf maakt kringen in de koffie. Jörgen: “Leo! Zal ik je anders even in de garage opsluiten?” Hij weet blijkbaar precies wat zijn baasje bedoelt. Zijn kop gaat scheef en schuldbevestigend druipt het reusachtige beest af naar de keuken.

“Had ik je al voorgesteld aan mijn grote liefde Sheila?” vraagt hij dan enthousiast. Sheila loopt met het nieuwe bezoek naar de keuken. “We zijn al 26 jaar samen. Mijn hart maakt nog altijd een sprongetje als ik haar op het vliegveld ophaal. Toen we trouwden in 1993 hadden we geen cent te makken. Het geld voor de trouwringen, 190 gulden, was alles wat we hadden. Daarna was het op. Nul. Bruidstaart, feest, alles kwam voor rekening van onze ouders. Gelukkig hebben we dat later allemaal recht kunnen trekken.”

Sheila was ook uw redding uit een zwarte periode.

“Ik ging studeren om in de voetsporen van mijn vader te kunnen treden. Maar van studeren werd ik niet gelukkig. Gebrek aan zitvlees. In de collegezaal en de pauzes voelde ik me goed: aandacht en mensen om me heen. Maar thuis achter mijn boeken werd ik doodongelukkig. De dood van mijn zusje speelde ook een rol. Achteraf noem ik het: mijn grote zelfmedelijden. Ik heb wel op het randje gezeten, ik wist niet wat ik met mijn leven aan moest. Sheila kwam op het juiste moment. Toen ze zwanger was van Melody was voor mij duidelijk: het is uit met de spelerei!”

Jullie besloten terug te gaan naar Suriname.

“Ik wilde dat mijn kinderen daar zouden opgroeien.” Jörgen nam het restaurantje van een tante in Paramaribo over. “Ik had vier jaar gewerkt bij Surinaams restaurant Pomo in Utrecht, dus ik had enige ervaring. Tijdens en na het eten begon ik samen met wat muzikale vrienden op te treden. Moppen aankleden tot verhalen, typetjes spelen en vooral veel politieke grappen vertellen.” Zijn talent bleef niet onopgemerkt. Het restaurantje zat tot diep in de nacht

tjokvol. Toen hij werd gevraagd een oudejaarsconferentie te doen voor de Surinaamse televisie ging het balletje rollen. Er kwamen optredens in Sint Maarten en uiteindelijk steeds vaker in Nederland. “Sheila zei: ‘Zeg maar wanneer we definitief moeten inpakken.’ Suriname is een heerlijk land om in te leven, maar in Nederland kon ik me echt ontwikkelen in mijn werk.”

Met succes. U heeft nu een eigen productie-maatschappij, in Nederland en de Antillen. U produceert onder andere De Dino show en Het groot dictee der Nederlandse taal. Wordt u de Surinaamse Joop van den Ende?

Schaterlachend: “Was het maar waar! Laat ik het zo zeggen: ik zou het niet erg vinden om zo’n rol te hebben: jong talent ontdekken en de ruimte geven. Maar zover is het nog lang niet. Misschien mis ik ook wel de gedrevenheid daarvoor.”

Wat zou de motivational speaker zeggen?

“Die laat de keuzes zien. Een essentiële vraag is: wil je oud worden of groeien? Voor de verhalen die ik in bedrijven, op scholen en in jeugdgevangenissen vertel, put ik veel uit mijn eigen geschiedenis. Maar ik ben ook meer gaan lezen. Elke nacht als ik ga slapen wil ik weer net wat slimmer zijn dan de ochtend daarvoor. Dat is mijn drijfveer.”

Over twee jaar bent u vijftig. Ziet u daartegen op?

“Integendeel. Ik vind ouder worden een zegen. Als ik tachtig ben, hoop ik in Suriname met mijn kleinkinderen aan de waterkant in een hangmat te hangen en ze in geuren en kleuren te vertellen over die dag dat opa voor de eerste keer van zijn leven door Margriet werd geïnterviewd, het blad dat zijn eigen moeder vroeger al las.” (schaterlach) “Daar kan ik me echt op verheugen.” ■

Van zondag- naar zaterdagavond

Zo: Raymann! verhuist van de late zondag naar primetime op zaterdag. Vanaf 1 november om 21.55 uur op NPO1.

Over Jörgen

Jörgen Raymann wordt geboren in de Vondelstraat in Amsterdam, maar groeit samen met zijn jongere zus Peggy op in Paramaribo. Als Jörgen veertien is, krijgt zijn vader, eigenaar van een succesvol accountantskantoor in Paramaribo, een hersenbloeding. Als gevolg daarvan raakt hij arbeidsongeschikt en een paar jaar later overlijdt hij. Jörgen woont dan, net als zijn ouders, al in Nederland en gaat economie studeren met het idee om in de voetsporen van zijn vader te treden. De plotselinge dood van zijn zusje op 23-jarige leeftijd heeft een enorme impact. Jörgen breekt in 1993 zijn studie af en keert, samen met zijn grote liefde Sheila, terug naar Suriname. Daar neemt hij het restaurant van zijn tante over.

's Avonds voert hij er kleine sketches en conferences op voor de gasten. Met groot succes. In 1998 breekt hij in Nederland door met zijn theatershow Mi Kondre Tru over Suriname en Surinamers, en later met zijn tv-show The Comedy Factory. Achttien jaar lang maakt hij onafgebroken theatervoorstellingen in Nederland en daarbuiten. Zijn tv-shows Raymann is Laat en opvolger Zo: Raymann! hebben al dertien jaar een vaste plek op de Nederlandse televisie. Daarmee is het de langstlopende latenightshow van Nederland.

Jörgen Raymann woont in Almere, is getrouwd met Sheila. Samen hebben ze twee dochters, Melody (20) en Jahlisa (16).